

Mustafa Tatcı, Divanı-ı Yunus Emre, s. 82.

1.10. Kadirşinaslık

Kadirşinaslık, Arapça "kadr" (kıymet) ve Farsça "şinas" (bilen, tanıyan) kelimelerinden oluşan "kıymet bilme, değer bilme" anlamında birleşik bir isimdir. Aynı şekilde kadr-dân (değerbilir) kelimesi de bu manayı ifade etmektedir.

Kadirşinaslık aynı zamanda vefalı olmak demektir. Kadirşinas olmak, yapılan iyilikleri unutmamak, onların kıymetini bilmek ve iyiliğe karşı iyilikle cevap vermektir. Kadirşinas olmak, aynı zamanda "hatırşinas" olmak demektir. Yani kişinin kendisine emek vermiş, iyiliği dokunmuş kimseleri unutmaması, onların hâl ve hatırını sorması ve zaman zaman onları ziyaret etmesidir.

En büyük vefakârlık, Allah'ı (c.c) tanımak, kulluk görevlerini yapmak, verdiği nimetlerin kıymetini bilmektir. En büyük nankörlük de kulun, Rabbini inkâr etmesi, O'nun yüceliğini tanımamasıdır. İnsan, Allah'a (c.c) ibadet etmek suretiyle vefasını gösterdiği gibi, kendisine iyilik yapanlara da vefakâr olmalıdır.

Kişinin kendisine en büyük emeği vermiş olan ailesinin değerini bilmesi, emeklerinin farkına varması vefanın bir gereğidir. Onlara karşı iyi muamelede bulunmak konusunda çok titiz olmalı, emeklerine karşılık nankörlük yapmamalıdır. Kişi üzerinde hakkı ve emeği olan bir

51. *Müsned, C I, s. 248.*
52. *Buhârî, Büyû, 16.*

başka grup da öğretmenlerdir. Kişinin, eğitiminde emeği geçmiş öğretmenlerine karşı kadirşinas olması, onların kadir ve kıymetini bilmesi ahlaki vazifelerdendir.

Vefalı insan, dostunun sevincini olduğu kadar üzüntüsünü de paylaşan, maddi ve manevi olarak üzerine düşen sorumlulukları yerine getiren, sevgi bağını koparmayan, insandır. Vefakâr olmayan insana, "nankör" denir. Nankörlük, iyiliğin değerinin bilinmemesi veya iyiliğe kötülükle karşılık verilmesidir.

Bütün peygamberler hem Allah'a (c.c), hem insanlığa, hem de bütün varlığa son derece vefalı davranan, sözlerinde duran kişilerdir. Vefa, Peygamberlerin vasıflarından biri olup Kur'an-ı Kerim'de birçok ayette bu konuya temas edilmektedir.[53] Her konuda olduğu gibi vefa ve kadirşinalıkta en üstün şahsiyet, Hz. Peygamber'dir (s.a.v). O, İnsanların en doğru sözlüsü ve ahdine en vefalısı idi. Hz. Peygamber (s.a.v), kendisine bir hafta süt emziren dadısı Ümmü Eymen'i, sütannesi Halime'yi, sütkardeşi Şeyma'yı, çocukluğunu yanında geçirdiği amcası Ebû Talib'in hanımı Fatma binti Esed'i (r.a) ömrü boyunca unutmamış, her fırsatta onlarla ilgilenmiştir. Mekke mürşiklerinin zulmünden kaçan Müslümanlar'a kucak açan Necaşi Ashame'yi daima hayırla yâd etmiştir. Mekkeli muhacirlere yurtlarını açan Medineli Ensar'ı vefakârlıklarından dolayı daima hayırla ve takdirle anmıştır.[54]

Vefa, hakiki dostların özelliği olup toplumda sevgi ve kardeşliğin devamı için gerekli ahlaki bir erdemdir. Vefanın olmadığı bir toplumda sevgi ve samimiyetten bahsetmek mümkün değildir. Böyle bir toplumda fertler birbirine karşı güvensiz olur, birlik, beraberlik ve gerçek bir dayanışmadan söz etmek de imkânsızlaşır. Vefakârlık, dostlukların devamını sağlayacağından, sosyal dayanışmayı daha güçlü kılar. İnsanlar arasında olduğu gibi, cemiyet ve devletin de, kendisine hizmet etmiş kişilere vefakâr davranması, onların kıymetini takdir etmesi gerekir.

TARTIŞALIM

Hayatımızda bize emek vermiş, bize iyiliği dokunmuş kimler var?

Onlara karşı davranışlarımız nasıl olmalı? Sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyuruyor ki:

Bir kudsî hadiste Allah (c.c)'ın engin vefası şöyle dile getirilmektedir: "Allah şöyle buyuruyor: Ben, kulumun beni sandığı gibiyim. Kulum beni andığı zaman muhakkak onunla beraber olurum. O beni gönlünde gizlice zikrederse, Ben de onu bu şekilde anarım. Eğer o beni bir topluluk içinde zikrederse ben de onu o cemaatten daha hayırlı bir topluluk içinde anarım. O kulum bana bir karış yaklaşırsa ben ona bir arşın yaklaşırım. Kulum bana bir arşın yaklaşırsa ben ona bir kulaç yaklaşırım. O bana yürüyerek gelirse ben ona koşarak varırım."

Buhârî, Tevhid 15, 50; Müslim, Tevbe, 1.

53. *Ahzab suresi, 7-8. ayetler; Meryem suresi 54. ayet.*
54. *Hadislerle İslam, Türkiye Diyanet Vakfı, C 3, s. 288-292.*

